

Europeisk agenda för integration av tredjelandssmedborgare

Arbetsmarknadsdepartementet

2011-08-30

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 455 slutlig

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionala kommittén

Sammanfattning

Kommissionen antog meddelandet om en europeisk agenda för integration av tredjelandssmedborgare den 20 juli 2011. Kommissionens meddelande om en europeisk agenda för integration av tredjelandssmedborgare tar sin utgångspunkt i de gemensamma grundprinciperna för en integrationspolitik inom EU, Stockholmsprogrammet och EU 2020-strategin. Den sociala, ekonomiska och politiska kontexten har dock förändrats sedan 2005 då den tidigare integrationsagendan antogs. Kommissionens syfte med meddelandet är att bidra till debatten om hur EU kan stödja medlemsstaterna i integrationsarbetet genom att dra lärdomar från erfarenheter från hela EU.

Fokus i meddelandet ligger på att stärka migranternas delaktighet i samhället, mera insatser på lokal nivå, och att involvera ursprungsländerna i integrationsarbetet. Meddelandet ger en överblick över de utmaningar EU står inför och innehåller rekommendationer och förslag på insatser och åtgärder som olika aktörer kan göra för att främja integrationen. Till exempel föreslås fördjupat informations- och erfarenhetsutbytet mellan medlemsstaterna, utveckling av s.k. moduler (flexibla referensramar) inom olika områden som stöd för medlemsstaternas integrationsarbete, samt systematisk insamling och analys av data enligt de gemensamma indikatorer som tagits fram för att följa upp resultat av integrationen.

Regeringen välkomnar att kommissionen i sitt meddelande tydligt markerar att integrationen är en viktig framtidsfråga för hela EU. Fortsatt laglig invandring och en mer framgångsrik integration är viktiga förutsättningar för att möta den demografiska utmaningen EU står inför och klara vår framtida välfärd.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Meddelandet tar sin utgångspunkt i den demografiska utmaningen som EU står inför med färre personer i arbetsför ålder, och där laglig invandring och en mer effektiv integration kan bidra till att EU bättre drar nytta av migrationens positiva potential. Meddelandet bygger på Stockholmsprogrammet och EU 2020-strategin och ska ses som en del av kommissionens migrationspaket som lades fram i maj 2011. Åtgärderna som föreslogs i den första europeiska integrationsagendan från 2005 har genomförts, och eftersom den sociala, ekonomiska och politiska kontexten har förändrats sedan dess, är kommissionens syfte med meddelandet att bidra till debatten om hur EU kan stödja medlemsstaterna i integrationsarbetet genom att dra lärdomar från erfarenheter från hela EU. Meddelandet om en europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare migration antogs den 20 juli 2011 och avses att presenteras vid rådet för rättsliga och inrikes frågor den 27 oktober.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens meddelande utgår från det ramverk för integrationspolitiskt samarbete i EU som redan existerar och som i huvudsak syftar till att främja informations- och erfarenhetsutbyte mellan medlemsstaterna genom till exempel, utveckling av gemensamma indikatorer för uppföljning av resultat, spridning av goda exempel och finansiering av integrationsprojekt genom Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare. Arbete pågår på de flesta av de områden som omnämns i meddelandet och förslag till åtgärder speglar de som finns i Stockholmsprogrammet, EU 2020-strategin och i slutsatser från rådet för rättsliga och inrikes frågor den 3-4 juni 2010.

I ett inledande kapitel, *Integration as a way of realising the potential of migration*, beskriver kommissionen hur laglig invandring och mer effektiv integration kan bidra till att möta den demografiska utmaning EU står inför med färre personer i arbetsför ålder. Kommissionen lyfter fram statistik som

visar på flera akuta integrationsutmaningar inom EU, främst den låga sysselsättningsgraden för invandrare, särskilt kvinnor, hög arbetslöshet och problem i valideringsprocesserna med 'över-kvalificering' som följd, ökade risker för socialt utanförskap, stora skillnader i utbildningsresultat mellan inrikes födda och utrikes födda, samt allmänhetens oro över en misslyckad integration. Kommissionens meddelande om en europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare tar sin utgångspunkt i de gemensamma grundprinciperna för en integrationspolitik inom EU, Stockholmsprogrammet och EU 2020-strategin. Den sociala, ekonomiska och politiska kontexten har dock förändrats sedan 2005 då den tidigare integrationsagendan antogs. Kommissionens syfte med meddelandet är att bidra till debatten om hur EU kan stödja medlemsstaterna i integrationsarbetet genom att dra lärdomar från erfarenheter från hela EU.

I avsnittet *Managing integration is a shared responsibility* poängteras vikten av att hitta lösningar till integrationsutmaningar i specifika nationella och lokala kontexter. Eftersom många medlemsstater har liknande utmaningar är det viktigt att samarbeta och utbyta kunskaper och erfarenheter inom EU. Kommissionen främjar detta genom att erbjuda ett ramverk för detta erfarenhetsutbyte och skapa incitament genom EU finansiering. Målsättningen är att en mer framgångsrik integration bidrar till att nå målen i EU 2020-strategin.

I avsnittet *Integration through participation* framhålls vikten av språkinläring, introduktionsinsatser, tillgång till arbetsmarknaden, utbildning och väl fungerande anti-diskrimineringslagar och strukturer, för att stärka migranternas delaktighet i samhället. Vikten av tidiga insatser för nyanlända ges stort utrymme och åtgärder som kartlägger nyanländas utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet, samt aktiviteter som syftar till etablering på arbetsmarknaden genom ett kontrakt eller etableringsplan, ses positivt. Vidare trycker kommissionen på språkinläring och att utbildningssystemen i högre utsträckning beaktar mångfalden i skolan och att medlemsstaterna satsar mer resurser på att förbättra skolresultat för invandrade barn och ungdomar. Det är också av stor vikt att invandrare ges möjlighet att få information om grundläggande värderingar i mottagarlandet och att deras aktiva delaktighet i de demokratiska processerna stärks, exempelvis genom att migranter i största möjligaste mån ges rösträtt.

I kapitlet *More action at local level* förespråkar kommissionen en decentraliserad ansats där lokala aktörer ansvarar för integrationsinsatser inom ramen för en nationell / EU strategi. Särskilda insatser för utsatta urbana områden rekommenderas med till exempel, upprustning av bostäder, blandade upplåtelseformer och investeringar i skolor. Mycket av detta arbetet kräver samarbete och partnerskap mellan olika lokala, regionala, statliga och

internationella aktörer, och kommissionen ser gärna en utveckling av olika typer av överenskommelser eller 'territoriella pakter' för att främja en positiv urban utveckling, och man nämner konkret att Europeiska integrationsfonden framöver ska kunna användas i detta syfte.

I avsnittet *Involvement of countries of origin* ger kommissionen idéer på hur ursprungsländerna kan medverka i integrationsarbetet. Kommissionen nämner tre områden som kan utvecklas:

- 1) Förberedande insatser i ursprungsländerna kan till exempel handla om information om visumkrav, språkkurser, hjälp med validering och kompletterande yrkesutbildningar.
- 2) Stöd från ursprungsländerna till invandrare i EU genom sina respektive ambassader. Detta kan handla om hjälp med remitteringar eller överföring av erfarenheter och kunskap genom att underlätta för invandrade entreprenörer att starta företag i ursprungslandet.
- 3) Insatser för att underlätta cirkulär migration genom ett rättighetsbaserat ramverk som tydliggör laglig status och främjar rörlighet. Positiva politiska signaler och förbättrade kontakter mellan institutioner i mottagar- och sändarländer, inklusive bilaterala överenskommelser mellan statliga institutioner kan skapa bättre förutsättningar för temporär och cirkulär migration.

I det avslutandet avsnittet *The Way Forward* redogör kommissionen för sina idéer hur man konkret kan stärka det europeiska informations- och erfarenhetsutbytet. Kommissionen nämner vikten av att utveckla dialogen mellan migranter, mottagarsamhället och ursprungsländer. Till exempel föreslår man utökat informations- och erfarenhetsutbyte inom ramen för nätverket Nationella kontaktpunkter för integration, och European Integration Forum (NGO:er). Strategiska partnerskap med europeiska nätverk av städer och regioner efterfrågas särskilt. Vidare föreslår kommission att man fortsätter att utveckla s.k. europeiska moduler (flexibla referensramar) inom olika områden för att stödja den nationella politik-utvecklingen. Avslutningsvis rekommenderar kommissionen att de gemensamma EU-indikatorer som identifierats inom områdena sysselsättning, utbildning, social integration och aktivt medborgarskap, används för systematisk och regelbunden insamling av data som sedan kan ligga till grund för jämförande analyser.

1.3 Gällande svenska regler och förslaget effekt på dessa 2010/11:FPM146

Kommissionens meddelande om en Europeisk agenda för integration av tredjelandsmedborgare får i sig inga konsekvenser för svenska regler. Syftet med meddelandet är att bistå medlemsstaterna i deras integrationsarbete, dock inte genom lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet innehåller inga konkreta förslag och får därför i sig inga omedelbara budgetära konsekvenser. Om konkreta förslag presenteras så kan dessa komma att medföra budgetära konsekvenser. Finansiering av eventuellt tillkommande kostnader ska ske enligt de principer som gäller för EU-beslut som får konsekvenser för den nationella budgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande och anser att en lyckad och effektiv integration är en förutsättning för att både samhället och individer ska dra nytta av migrationens positiva potential. EU behöver migration för att mildra effekterna av den demografiska utvecklingen och den globala konkurrenssituationen. Regeringens inställning är att ökad arbetskraftsinvandring är ett viktigt bidrag i detta avseende.

Regeringen stödjer kommissionens ståndpunkt att EU behöver en positiv attityd gentemot mångfald och starka garantier för att grundläggande rättigheter och likabehandling efterlevs.

Regeringen stödjer det europeiska informations- och erfarenhetsutbytet inom integrationsområdet och välkomnar rekommendationerna i meddelandet som en del i arbetet med att stärka europeiska lärprocesser. Sverige har varit särskilt drivande när det gäller att utveckla gemensamma indikatorer för att följa upp integrationspolitikens resultat, och regeringen anser det viktigt att

Meddelandet poängterar vikten av att migranter ges möjlighet att delta i mottagarlandet genom att lära sig språket, ha tillgång till arbete, utbildning, hälso- och sjukvård, men också att migranter bör visa en vilja att integrera sig och respektera lagar och grundläggande värderingar i det land de lever. Regeringen anser att detta representerar en bra balans mellan åtnjutande av rättigheter och respekt för lagar och grundläggande värderingar i mottagarlandet som bör råda.

När det gäller ursprungsländernas roll i integrationsarbetet anser regeringen att meddelandet gärna hade kunnat vara mer framåtblickande och presenterat konkreta rekommendationer på hur en framgångsrik integrationspolitik skulle kunna bidra till positiva utvecklingseffekter i ursprungsländerna.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända i detalj. Ett fåtal medlemsstater har generellt välkomnat meddelandet, medan andra saknar ett fördjupat fokus på migranternas skyldigheter. Några medlemsstater har uttryckt önskemål om fler konkreta rekommendationer för hur en effektiv integrationspolitik bättre kan bidra till positiva utvecklingseffekter i ursprungsländerna.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inga konkreta förslag med rättslig grund.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inga konkreta lagförslag.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens meddelande publicerades den 20 juli 2011 och kommer att presenteras i rådet för rättsliga och inrikes frågor den 22 oktober. Polska ordförandeskapet i EU avser att föra allmän diskussion om meddelandet i syfte att anta rådsslutsatser under hösten 2011. En första diskussion om meddelandet hölls i strategiska kommittén för invandring, gränser och asyl (SCIFA) den 22 juli, och medlemsstaterna uppmanades att sända skriftliga kommentarer på meddelandet samt svara på frågor om hur kommissionens stöd och incitament till medlemsstaterna bör genomföras i praktiken senast den 12 september. Arbetet i rådsarbetsgruppen inleds i slutet av september.

4.2 Fackuttryck/termer